

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, januar 1994
lětnik 44

1

Bože słowo za nas

Knježe, ty nam měr daš, přetož wšitko, štož smy my činili, to sy ty nam činiš. Jezaja 26,12.

"Měr budź z wami!" tak je z rowa stanjeny Chrystus swojich wučomnikow strowił. Měr budź z wami! tak chcemy so při započatku noweho lěta mjez sobu strowić. "Měr" je tola horce žadanje a wočakowanje nas wšitkich kaž tež cyłeho čłowjestwa na zemi. Wšědnje słyšimy a čitamy, hdže wšůdžom wójny a bitwy su, a njeličomne syły čłowjekow wo žiwjenje přinđu abo čekaja, hlód tradaja a zymu mrěja, kelko domow a městow so zniča, kelko swójbných wo swojich padnjonych abo morjených plākaja a žaruja! Njedawno čitach, zo běchu w lěće 1992 na swěće wšo hromadže 29 wójnow a bitwow mjez narodami a krajanami. Runje tak tež namakamy w mandželstwach, swójbach a wosadach mnoho zwady a rozkory, mnoho hidy a njeprěčelstwa.

Zwotkel pak přinđu to wšo? Tozhonimy ze Swjateho pisma: dokelž so čłowjekoj Božim kaznjam nje podwola, dokelž chcedža sami być jako Bóh. W zahrodze Eden je Bóh Knjez Hadamej a Jěwje prikazał: "Njeješće wot štona poznaća dobreho a złeho, zo njebyšće wumrěli." Žona pak widžeše, zo ma štom dobre plody k jědži

a wabi, zo by mudrych činił. A wona wza wot jeho ploda a jědžeše a da tež swojemu mužej. A što je tak dostata mudrość zawinowala? Džělenje wot Boha a wuhnaće z Edena do prócy a bědy hubjenstwa, do njeprěčelstwa a njeměra swěta a wšědnego žiwjenja.

A što wšo je čłowjeska mudrość hewak hišće dokonjala? Cyle wěsće je wjele wulkotneho, dobreho a pomocniwego wunamakala, bohužel pak tež wjele njezboža a bědy w swěće a mjez ludami a čłowjekami zawinowala. Wulcy knježa politiky a hospodarstwa wšak su mjenjenja, zo maja so kraje a narody stajnje z najnowšimi, z najsyljšimi a zničacyimi brónjemi wobronić, jeli dyrbi měr na swěće kaž tež jich mócnarstwo zakitane wostać. Kajke scěwki toma, to wšědnje widžimy, słyšimy abo čitamy w nowinach, w radiju a telewiziji. Hustodosć pak wuži waja mnoho ludžo swoju mudrość k powyšnju wosobinskeho žiwjenskeho stawa na škodu blišich. Kelko njeprawdy, jebanstwa a njeměra mjez ludźimi kaž tež mjez mandželskimi a swójbnymi z toho wšědnje nastawa! To je plódna rola za symjo zlych

mocow. A to wšo su scěwki nje poslušnosće přeciwo Božim kaznjam, a tohodla čłowjekoj, ludy a narody žadyn měr nimaja a njenamakaja.

Što pak ma so stać, zo by čłowjestwo měr a pokoj dostało a namakalo? Wotmołwu dostanjemy ze Swjateho pisma. Přenja nuzna kročel je, zo pytamy wujednanje z Bohom, to rěka, zo Boha wo wodaće swojich hrěchow a přestupjenjow prosymy. Tajke wodaće a wujednanje je Bóh sam wot so zmóžnił, z tym zo je swojeho syna Jezom Chrysta do swěta posłał, kiž je za nas a našu winu a naše přestupjenja na křižu čerpjeł a wumrěl. Jeho je slubjenje: "Měr wam wostajam, swój měr wam dawam. Ja njedawam kaž swět dawa. Na swěće maće čěsnosć, ale budźće dobreje nadžije, ja sym swět přewinył." W Chrystusu mamy pokoj a z jeho pomocu a z tutym měrom we wutrobach budže nam možno, tež móc złeho přewinyć.

Naše wojowanje k přewinjenju złeho samo wě lochke njeje. Bjez porážkow to nje wuńdže. Přinđu časy, zo nadžiju zhubimy, zo smy bojazni, haj samo zadwělowani a bjeze wšeje do wěry k Bohu.

Pokiw za tute wojowanje wo měr a pokoj da nam japoštoł Pawoł: "Přewiń to zle z dobrym!" Z połnym prawom budžemy so prašeć: Je to mudry pokiw? Njeje to nawopak nje mudra, haj strašna rada? Njezměja potom přeciwnicy, kiž nam to zle načinja, tajke zadžerženje za słabosć abo bojosćiwosć? Njezmuži jich to, sebi hišće hórše zlosće dowolić? Nježadatej sebi čłowski rozum a mudrość, to zle ze zlym narownać, zo by so dalšemu zlemu wobarało a wottrašało? Ně! Kmańša rada za nas křescanow je rada japoštoła: "Njedžeržće so sami za mudrych a njeptaćće nikomu zlosć ze zlosću, ale přewińće to zle z dobrym!" Jenoz tajka křescanska zasada dopomha wosadnym k měrej ze wšěmi čłowjekami.

Wosrjedž njeprěčelstwa a wójnow, zwady a njeměra mjez ludami a narodami, w swójbach a mandželstwach, kaž je wšědnje nazhonjamy, njech nas tróštjuje a přewodža přez cyłe lěto spomóžne słowo profeta Jezajasa: "Knježe, ty nam měr daš, přetož wšitko, štož smy my činili, to sy ty nam činiš."

J. Paler

Bohu česći - Serbam k wužitku Trać dyrbi Serbstwo zawostać

Tutej słowje něhdyšeho serbskeho ducha steješćej na něhdyšim Serbskim domje, kotryž zničichu na kóncu zlostniskeje wójny. Nětk mamy nowy Serbski dom. Wón je wo wjele wjetši hač stary, ale mjenje rjany. Nowy dom nima tak hnujace stawizny, kaž stary je měješe, za kotryž našeje wotčincaj Smoler a dr. Arnošt Muka

po skromnych darach pjenjezy za jeho natwar nazběraštaj. Zo po wójnje nowy dom z wulkeho džěla za němske pjenjezy natwarichu, bě sprawnu wěc, přetož němska wójna bě nam naš Serbski dom wzała. Loni na spočatku oktobra widžachmy film jeho nastawanja. Wjele Serbow je ze zahoritósću pomahało nowy Serbski dom twarić.

Mjez Serbami šerješe loni nazymu starosć, zo chcedža nam Serbski dom wzać. Na zhromadźiznje historiskeho wuběrka Maćicy Serbskeje

Wutrobnje so džakuju
za wšitke sobudžěto,
za pjenježnu podpěru
a wšitku pomoc za
ewangelske serbstwo
w zašłym lěće.
Zaplać Wam Bóh wšitku
Wašu prócu.

S. Albert

Bože žohnowanje, strowosć a čitósć a wšitko,
štož je Wam za čěto a dušu
trěbne, přeje wšitkim čitarjam za 1994

redakcija Pomhaj Bóh

móžeštaj nas zastupjerjej wyšnosće změrować, zo njetrjebamy so bojeć. Budžemy pak tutón wulki nowy Serbski dom na dołhi čas móc ze serbskim duchom a serbskim džěłom pjelnic, zo by Serbstwo zawostało?

Čisće horka pod třěchu ma Serbski rozhlós swoje rumno-

sće. Tam somi lubi. Tam džěłaja Serbja ze serbskej wutrobu.

Serbskemu rozhłosej mamy so dzakować, zo kóžde ranje serbske pobožne słowostyšimy a njedželu připołdnju krótke serbske přédowanje. My spominamy na stare słowo:

Bohu česći - Serbam k wužitku. **Gerhard Wirth**

Ze Škodowa. Hrozneho nje- přecela ma jena njewjesta z našeje wsy. Předněkotrymi lětami chcyše so wona ze swojim lubym slubić, tola dwaj dnjej do sluba so njewjescina brožeň, w kotrejž běše zlostniska ruka woheň založila, wotpali. Slub so tohodla wotstorči a ze žentwy ničo njebu. Nětko je so zaso jedyn nawoženja namakał a džen sluba bě so postajił. Tola

wječor do sluba so do njewjescinskeho domskeho woheň založi a domske so dočista spali. Hač dotal njeje so poradžilo, nje kničomneho zapalerja wuslědžić. Žentwa pak so tónkróć njewotstorči, a potajny nje přecel budže ze zawisću přihladować dyrbjeć, hdyž so młodaj mandželskaj wot wěrowanja domoj wróćitaj.

SN, 6. jan. 1894

Foto: Mihan

Naše termíny za 1994

Sćehowace termíny su hižo postajene:

21. 02.	Kubłanski džen w Budyšinje
18. a 19. 06.	cyrkwinski džen w Njeswačidle
Kemše w Slepom:	20. 03.
	26. 06.
	25. 09. a
	13. 11. přeco w 9.30 hodž.
Kemše we Wojerecach:	20. 03.
	29. 05.
	18. 09. a
	30. 10. w 14.00 hodž.

Dalše termíny so sčasom w Pomhaj Bóh wozjewja.

Za naše džěci

Hdže je Michał?

Michał a Jurk staj bytoj sankować. Ducej domoj Michał čekny a so schowa. Widžiš ty jeho?

Na nowolětnym ranju

*Ach, hižom zaso lěto wotsal džěše.
Smy wospjet kročel bliže k wěčnosći.
Wšo zašto je, njech radosć, horjo běše,
nětk nowe lěto Bóh nam wobradži.
Što wono w swojim klinje za nas změje?
Blyšč zboža abo samu njehodu?
Hač přichod wósty abo róže žnjeje,
to napjelnuje dušu z tyšnotu.*

*O, zložmy stroštnje woči k wysokosći,
tam z kralom je, kiž naš dónt w ruce ma;
haj, jemu dowěrmj so w pokornosći
a bjermy wšo, štož jeho mudrosć da.
Wón je naš Wótc, my jeho lube džěci,
tuž twarmy swěru Bože kralestwo;
nam potom jeho miłosć dale swěći
tež za naš kraj a za wšo serbowstwo.*

F. (z Přédženaka lěta 1903)

Braniborskejsrjedźnowembra zašeho lěta, zo by so próstwa skupiny "Serbska namša" wo přistajenje serbskeho duchowneho za serbske cyrkwinske naležnosće w Delnjej Łužicy wotpokazała! Wjacori němscy synodalajo běchu so sprawnje za tutu naležnosć zasadźeli, tola Gołkojski farar je jim a swojim krajanam do chribjeta padnył. Ja sym dla toho zrudny a myslu sej, zo by tež delnjoserbski farar, spisowacel a prócowar Jan Bjedrich Fryco smjerzrudny był.

Werner Měškank,
Choćebuz

Wutrobne přeprašenje

na wosadny wječor pón-
dźelu, 31. januara, w
19.00 hodź. na Michal-
skej farje w Budyšinje.
Knjěz Wirth z Njeswači-
dla pokaza wideo wo
serbskim busu 1993 a wo
cyrkwiskim dnju we
Wojerecach.

Powěsće

Budyšin. 2. oktobra 1993 wotmě so nazymska wokrjesna synoda w cyrkwiskim domje na Hornčerskej.

Rańšu nutrnosć dźeržeše Njeswaćidska fararka Voglerowa. Bě to meditacija wo temje: Ja a kamjeń. Wón ma mnohe kajkosće, kiž su podobne člowjekej: twjerdosć, rjanosć, wótrosc, hladkosć, čezu, móže zymu, ale tež ćoplotu składować, móže zranić, ale tež wjazać. Kaž to kamjentny móst čini.

Po tym so skrótka nowy cyrkwinski hudźbny direktor

Henk Gahlenkamp předstaji, kiž pochadza z Nižozemskeje. Wón přewza džěto bywšeho direktora Nöbela.

Dleši čas so zaběrachmy ze štyrjomi projektami, kotraž móhli so pjenježnje podpěrać. Prěnja možnosć bě podpěra afrikanskeho teologiskeho studenta Josefa Parsalawa, kiž ze swójbu we Erlangenje bydli. Druha možnosć bě podpěra twara džěćaceje zahrody we Kisosora. Tam hižo zwón Budyjskeje eforije wisu. Třeći projekt bě přetwar doma č. 23 na Wonkownej lawskej hasy za bjezdomnych mužow. A skónčnje bě hišće možnosć za wutworjenje džěloweho městna za sobudźělaćerku w swobodnym džěćacym džěle. Synoda so po dołhej diskusiji wupraji za druhi projekt: Wot cyłkownych 90 000 hr dyrbis so po woli krajneje cyrkwy wěsty džěl wróćo plaćić. Naša synoda so wupraji za 50 procentow.

Farar Kecka z Rakec nam rozprawješe wo stawje planowaneje Rakečanskeje fabрики za spaljenje wotpadkow. Tuchwilu wobsteji někak runowaha za a přećiwo twarej tuteje fabрики. W decembru je dalše zrěčenje planowane.

Dalši dyk bě stejišćo wokrjesneje synody k zawěsćenju za zastaranje chorych (t. mj. Pflegeversicherung). Schwalichmy namjet na krajnu synodu, zo tola jako cyrkej móhli dwaj swójskej dnjej poskićić za rozrisanje tuteje problematiki. Wězo běchu tež mjenjenja přećiwo tomu.

Přichodna wokrjesna synoda budže da-li Bóh 19. měrcu zaso na samsnym městnje. Štóž chce raz sobu pódlu być jako hósć, je radlubje witany. **H. W.**

W Kazachstanje so wjele spēwa a modli

Alma Ata IDL 10/93 - Jako džěše farar Christian Roßmann 1992 z Němskeje do Kazachstana, zo by tam luthersku wosadu přewzał, wočakowaše jeho najprjedy 11 dnjowske pućowanje z VW-busom. Potom tam dojdźe: do wobwoda Kustanei, kotryž běše dotal wojske zakazane pasmo. Wjace hač 100 000 Němcow po pochadze w tutej kónčinje bydleşe, do kotrejež njebě lětdžesatki ani jenički farar přišoł.

Hdys a hdys drje wotměwachu so skradžu Bože služby, na kotrychž so ze starych předarskich knihow čitaše. Přeco zaso wukřičihu přiwuzni džěci. Tola nětcole, hdyž bě "prawy" farar tu, je nawal ke křćenicy a konfirmaciji wulki: we 18 měsacach swojeje služby je Roßmann 2 078 ludźi wukřičił a 2 800 konfirměrował. Bože služby su přepjelnjene, tež hdyž so w kulturnych domach z 300 do 400 městnami wotměwaja. Hižo hodžinu prjedy zetka so wosada k "zaspěwanju", kemše same traja tři do štyri hodžiny.

Wjele so spēwa, husto ze z ruku pisanych wotpisow "Wolgaskich spēwarskich", wjele so modli, a "modlitwy so z wjele sylzami měšeja", je Roßmann wobkedźbował. A scyła: Njelutuje so ze začućemi na kemšach, kotraž so njerědko w priwatnych domach swjeća. Nuznje trjebaja duchownu literaturu: biblije a džěćace biblije předewšěm w ruskej rěči, dale spēwarske a katechizmy, trěbni su ludžo, kotřiž swoje dary do tutej wosady přinjesu. Trěbne je dobroprašenje za wosady w Kazachstanje, kotraž so so spočatk meje k samostat-

nej ewangelsko-lutherskeje cyrkwy ze zjawnym prawnikskim statusom zjednočili.

Gottfried Hupfer

Frankfurt. Zagreb IDL 10/93 - Wjace hač milion hriwnow darow je Ewangelske žonjace džěto w Němskeje za žony w kónčinach byrgarskeje wójny w Bosniskeje dóstało. Po wuprjajenju generalneje sekretarki Gerhild Frasch namaka wulki wothlós namołwa, protestowac z podpismami přećiwo wumocowanjam.

Žonjace džěto pomha při medicinskim a psychologiskim poradžowanju wumocowanych žonow, stara so wo lěhwa čěkancow blisko Zagreba a podpěruje zarjadowanja samopomocnych projektow. Wone wudržuju tež zwiski ke kroatiskim žonam.

Drježdźany. Nowy krajny biskop Ew.-luth. krajneje cyrkwy Sakskeje je mnohim z nas derje znaty wyši krajno-cyrkwinski rada Volker Kreß. Kreß běše w lětach 1979 do 1989 superintendent w Budyšinje. Přejemy swojemu nowemu biskopej Bože žohnowanje za jeho zamołwite zastojnstwo.

Přeprašujemy

01. 01. - Nowe lěto

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

13.30 hodź. kemše w Budestecach (Albert)

02. 01. - nježděla po hodžoch

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michalskej (Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci

08.01. - sobota

14.30 hodź. wosadne popođnjno w Malešecach

09. 01. - 1. nježděla po Třoch kralach

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

16. 01. - 2. nježděla po Třoch kralach

8.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (Malink)

10.00 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

23. 01. - poslednja nježděla po Třoch kralach

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

29. 01. - sobota

14.00 hodź. wosadne popođnjno we Łazu

30.01. - 3. nježděla do póstneho časa

18.00 hodź. kemše w Smječkacach

31. 01. - pónđzela

19.00 hodź. wosadny wječor w Budyšinje na Michalskej

06. 02. - 2. nježděla do póstneho časa

10.00 hodź. kemše w Budyšinje na Michalskej (Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. - Ludowe nakładnistwo Domowina t.z.w.r., Sukelnska 27, 02625 Budyšin. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 02625 Budyšin, tel. 422 01. - Sadźba: Serbske Nowiny Budyšin, čisć: Serbska čisćernja t.z.w.r. w Budyšinje. - Wuchadza jónkróc za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 30 000 110, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 850 549 61